

NMgr. Učitelství výtvarné výchovy pro střední školy – maior, minor

Ke SZZ je vhodné si připravit na flash disku obrazový materiál ke všem otázkám.

SZZ jsou z výtvarné výchovy a vysvětlovat otázku na obraze je více než vhodné, pracujeme přeci především s vizuálními informacemi.

1) Ke každé otázce z dějin umění si vytvořte složku, do které vložíte k otázce 10-16 obrázků. Při zkoušce promítnete komisi obrázky ve složce jako ikony a zkoušející hned vidí, která díla jste si vybral. Díla vybírejte tak, aby bylo možné představit Vaše pojetí otázky. Na první pohled je toto pojetí při prezentaci děl vedle sebe zkušené komisi zřejmé. Vizuální materiál Vám značně pomůže verbalizovat otázku.

2) Obrazový materiál k otázkám didaktickým či praktickým je také vhodné si připravit. Vítané jsou příklady odučených úkolů z praxe, myšlenkové mapy dané otázky, příklady uměleckých děl, technik a vlastně cokoliv vizuálního, na čem lépe představíte názorně obsah otázky.

Historie a teorie umění a vizuální kultury

Každý účastník SZZ si v přípravě na ní vypracuje ke každému okruhu obrazovou prezentaci na základě vlastního pojetí okruhu. Obrazový materiál v rozsahu 20 ti reprodukcí využije k věcnému vysvětlení jeho pochopení problematiky okruhu.

1. Jak bylo a je pojímáno umění?

Pojetí umění. Pojetí umění do renesance. Výtvarný výraz v "estetickém" a v "mimetickém" pojetí umění. „Co, nebo „kdy“ je umění? Umění jako světatvorba. Umění jako laboratoř produkující nové znaky a symboly. Proměny pojetí umění ve společnosti a jejich dopad do vzdělávání.

2. K čemu nám jsou dějiny umění?

Dějiny umění. Pojetí dějin umění. Situace dějin umění podle L. Kesnera. Konec umění: prezentace názorů na tzv. "konec umění" s oporou v textech A. C. Dantoa a H. Beltinga. Dějiny umění ve vzdělávacích souvislostech. Dějiny umění v kurikulárních dokumentech vzdělávání.

3. Teoretické přístupy k umění

Vztahy teorie a dějin umění. Teorie umění podle Chalumeaua: fenomenologie umění, psychologie umění, sociologie umění, formalismus, strukturální analýza. Vizuální teorie a jejich místo v umění a ve výchově. Zobrazení a realita. Karteziánský divák. Postmoderní divák. Pojetí umění a vizuální studia.

4. Jak umění funguje

Funkce umění. Polyfunkčnost umění. Funkce uměleckých aktivit v předmětech kreslení a výtvarná výchova. Psychologické a sociální funkce umění. Funkční pohled na současné umění a výchovu. Poznávací funkce umění a výtvarná edukace: světatvorba a fikční světy v umění a ve výchově.

5. Znaky a symboly v umění a ve vzdělávání

Sémiotika, sémiologie, znak, ikon, index, symbol. Erwin Panofsky a ikonologie. Sémiotici umění (Eco ad.) Sémiotické přístupy v teorii umění a výtvarné edukace. Teorie symbolu a jejich dopad do výkladu umění. Sémiotické přístupy v praxi výtvarné edukace.

6. Jaké místo v kultuře zaujímá umění

Teorie kultury. Místo výtvarných uměleckých aktivit v naší kultuře. Pojetí umění v mimoevropských kulturách. Kulturní podmíněnost umění a výtvarné edukace. Specifické aspekty uměleckého vzdělávání v jiných kulturních kontextech.

7. Hranice umění

Existují hranice mezi vědou a uměním? Věda, výzkum (kvalitativní, kvantitativní), poznání (vědecké, každodenní), fakt, hypotéza, dedukce, indukce, abdukce, koherence, konsenzus, instrumentální užitečnost. Cíle vědy a umění v přístupu k realitě a k životu člověka. Vědecké a umělecké poznání. Multidisciplinarita v umění a ve výchově. Hranice oborových kompetencí ve vzdělávání.

8. Umění ve vzdělávacích kontextech

Vymezení pozice výtvarných uměleckých aktivit (tvorba a vnímání) v současném všeobecném vzdělávání a v oblastech mimo toto vzdělávání. Netradiční metody a formy v přístupech k umění ve výchově.

Problematika výtvarných činností (obsah a metody) ve výtvarných kurzech, kroužcích, workshopech a dalších formách mimoškolních aktivit pro zájemce všech věkových kategorií.

9. Umění a vizualita

Vizualita v minulosti a v současnosti. Teorie vizuální kultury a jejich možnosti v interpretaci vizuality. Vizuální studia a vizualita. Umění jako zdroj proměn vizuality. Tradiční umění a vizualita. Umělecké styly modernismu a vizualita. Postmodernismus a vizualita. Současná umění a vizualita.

10. Umění a komunikace

Teorie komunikace a vizuální komunikace. Tradiční, moderní a postmoderní umění a vizuální komunikace. Tendence v uplatňování uměleckých stylů v současné vizuální komunikaci. Umění a formy vizuální komunikace 20. a 21. století – graffiti, street art, internet ad. Vizuální komunikace mladé, střední a starší generace.

11. Design a životní prostředí

Životní prostředí jako svět předmětů. Umělecké řemeslo, umělecký průmysl, užité umění, průmyslový design. Současný design a jeho obory. Bauhaus a současné školy designu. Návrhářství v designu. Ergonomie a ergonomie v designu. Výchova k designu ve všeobecném vzdělávání.

12. Umění z hlediska psychologie

Vizuální vnímání a jeho psychologická podstata. Psychologické interpretace umění a jejich uplatňování ve výtvarné edukaci. Využívání psychologických účinků uměleckých produktů v psychoterapii. Terapeutické funkce uměleckých aktivit a jejich místo v umění a ve vzdělávání.

13. Moc obrazu

Masová vizuální komunikace. Obraz v masové komunikaci. Reklama – její teorie a vizuální strategie. Grafický design a jeho možnosti v reklamě s ohledem na ovlivňování konzumenta. Obraz v politickém prostředí. Pravdivost tradičního a elektronického obrazu.

14. Výrazové prostředky architektury

Prostředky tradiční architektury. Prostor, materiál a konstrukce v architektuře. Architektura a urbanismus. Rysy moderní a postmoderní architektury. Tradiční a netradiční architektonické konstrukce. Navrhování architektury. Výchova k architektuře ve všeobecném vzdělávání.

15. Architektura a životní prostředí

Architektura jako činitel proměny krajiny. Kulturní podmíněnost architektury. Architektura velkých aglomerací. Boj o místo na slunci a výškové stavby. Stavba jako symbol. Společnost a architektonické doklady minulosti. Architektura v kurikulárním obsahu výtvarné edukace.